

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken bestond bij drie fracties de behoefte de Minister van Buitenlandse Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen inzake de geannoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken van 22 juli 2014. Tevens zijn voor dit Schriftelijke Overleg geagendeerd: het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 23 juni 2014 (21 501-02, nr. 1394); de brief van de Minister van Buitenlandse Zaken d.d. 24 juni 2014 inzake reactie op het Egyptische vonnis tegen de Nederlandse journalist Rena Netjes (32 623, nr. 134) en het fiche over de Mededeling van de Europese Commissie inzake EU-veiligheidsstrategie in Midden-Amerika en het Caribisch gebied (22 112, nr. 1873).

De voorzitter van de commissie,
Eijsink

De griffier van de commissie,
Van Toor

Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken d.d. 22 juli 2014, het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 23 juni 2014, de mededeling inzake de EU-veiligheidsstrategie in Midden-Amerika en het Caribisch gebied en de kabinetsreactie op het Egyptische vonnis tegen de Nederlandse journalist Rena Netjes. De VVD-fractie heeft hierbij nog enkele vragen en opmerkingen.

Oekraïne

De leden van de VVD-fractie zijn nog altijd bezorgd over de fragiele situatie in Oost-Oekraïne. Deze leden hebben kennisgenomen van de terugtrekking van separatisten uit Slavjansk, maar vragen zich af hoe de-escalatie bereikt kan worden zonder dat Oekraïne nieuwe territoriale verliezen lijdt. De gevechten rond Loegansk en Donetsk baren de leden van de VVD-fractie dan ook ernstige zorgen. Kan de Minister aangeven hoe hij de terugtrekking van separatisten uit Slavjansk beoordeelt? Hoe schat de Minister de gevolgen in van de op Russisch grondgebied terechtgekomen mortier, waarbij één Rus om het leven kwam? Rusland beschuldigt het Oekraïense leger hiervoor verantwoordelijk te zijn. Tegelijkertijd stelt Oekraïne dat Rusland materieel levert aan de separatisten. Kan de Minister iets zeggen over de juistheid van de berichtgeving over beide voorvallen en welke consequenties dit heeft voor de besprekingen? Is het kabinet van mening dat de Oekraïense regering voldoende heeft getracht om het conflict conform de parameters van de internationale gemeenschap op te lossen? En is het kabinet van mening dat een strengere opstelling ten opzichte van Rusland gewenst is? Ten aanzien van de sancties begrepen de leden van de VVD-fractie dat de voormalige Minister van Binnenlandse Zaken Yuriy Lutsenko wel op de Europese sanctielijst staat maar niet op die van Oekraïne. Acht de Minister deze situatie wenselijk? Is de Minister van mening dat deze lijst gesynchroniseerd dient te worden? En kan de Minister in algemene zin iets mededelen over de uitbreiding van de sanctielijst?

Tijdens zijn bezoek aan Oekraïne van vorige week heeft het Kamerlid Ten Broeke met verschillende bewindspersonen en politici gesproken over de politieke situatie van het land. Een grote uitdaging blijft de bestrijding van corruptie en witwassen. Verschillende instituten zouden bijvoorbeeld gebruikt worden om overheidsgeld te ontvreemden. In hoeverre is deze informatie bij de Minister bekend? Is het realistisch om te veronderstellen dat de huidige Oekraïense regering hier werk van gaat maken? Zijn er initiatieven van het kabinet om corruptie, witwassen, maar ook bijvoorbeeld tekortschietende belastingcollectie, aan te pakken? Klopt het in bredere zin dat de Oekraïense regering moeilijk hervormingen door kan voeren met het zittende parlement? Klopt het voorts dat voor een nieuw parlement een aanpassing van de kieswet nodig is?

De laatste vragen van de leden van de VVD-fractie omtrent Oekraïne gaan over het associatieakkoord, energiepolitiek en ontheemden. Hoeveel ontheemden bevinden zich nu in Oekraïne? Wat wordt er gedaan aan opvang van deze «internally displaced persons»? Wordt in de Europese Unie actief nagedacht over nieuwe strategieën om Europa energie-onafhankelijker te maken, maar ook om Oekraïne tegen reële marktprijzen gas te laten importeren? Wat onderneemt het kabinet om lekken bij het transport van gas door Europa te voorkomen? En in hoeverre zijn er afspraken opgenomen in het associatieakkoord over handelsdisputen tussen de Europese Unie en Oekraïne? Welke concrete in- en uitvoerbeperkingen worden als eerste aangepakt? En klopt het dat Rusland al heeft

aangekondigd het moeilijker te maken om uit te voeren naar Rusland en Russische economische partners?

De leden van de fractie van de PvdA zijn bezorgd over de voortdurende onrust in Oekraïne. De schendingen van het afgesproken staakt-het-vuren worden door deze leden betreurt. De gewelddadigheden tussen de Oekraïense overheid en de separatisten in het Oosten van het land, kosten de afgelopen weken tientallen mensenlevens en hebben vele gewonden tot gevolg gehad. Rusland heeft een sleutelrol in het bereiken van een politiek akkoord tussen de Oekraïense regering en de separatisten. Het is hoopgevend dat Moskou tijdens de bijeenkomst in Berlijn op 2 juli jl. heeft bevestigd zich te zullen inzetten voor een staakt-het-vuren en het bereiken van een oplossing van het conflict. De leden van de PvdA-fractie verwelkomen de Russische toezegging Oekraïense grenswachters toe te laten op Russisch grondgebied om deel te nemen aan de controle van grensovergangen. Deze leden vragen zich af wanneer Rusland zijn woorden zal omzetten in daden. Welke concrete afspraken zijn hierover gemaakt?

De leden van de tripartite contactgroep – vertegenwoordigers uit Oekraïne, Rusland en de OVSE – kwamen op 6 juli jl. samen om te spreken over een duurzame wapenstilstand, te monitoren door de OVSE. De leden van de fractie van de PvdA vragen waarom het niet is gelukt tijdens deze bijeenkomst tot concrete afspraken te komen. Wanneer vindt de volgende tripartite bijeenkomst plaats, en hoe zijn de vooruitzichten op concrete afspraken in de nabije toekomst? De Oekraïense president Petro Porosjenko zegt over documenten te beschikken waaruit Russische betrokkenheid zou blijken bij aanvallen van pro-Russische separatisten. Heeft Oekraïne diplomatieke documenten waaruit dit zou blijken, gedeeld met Nederland of de EU? Zo ja, hoe beoordeelt het kabinet deze documenten? Een overeenkomst over gasleveranties tussen Oekraïne en Rusland is van groot belang voor de economische stabiliteit van Oekraïne, en dus voor het kunnen doorvoeren van hervormingen. De leden van de fractie van de PvdA vragen welke vooruitzichten er zijn op de totstandkoming van een overeenkomst over gasleveringen tussen Oekraïne en Rusland. Hoe beïnvloedt deze kwestie de voortgang van het tripartite overleg?

De leden van de fractie van de PvdA zijn voorstander van doorgaan met de voorbereiding van bredere economische sancties tegen Rusland. Deze leden achten het van belang dat de EU paraat staat verdergaande maatregelen te nemen indien de situatie daar aanleiding toe geeft. De geannoteerde agenda, noch het verslag van de Raad van 23 juni jl., geeft aan welke ontwikkelingen mogelijk aanleiding zouden geven tot het indienen van sancties. Is er gesproken over aanleidingen voor verdergaande maatregelen tegen Rusland? Welke zijn dit? Welke verdergaande maatregelen zouden kunnen worden genomen?

De ondertekening van het Associatieakkoord door Oekraïne en de EU achten de leden van de PvdA-fractie een belangrijke stap en een impuls voor het doorvoeren van hervormingen in het land. Het is van groot belang dat de doorvoering van de noodzakelijke economische hervormingen en de versterking van de democratische rechtstaat in Oekraïne wordt ondersteund. Deze leden zijn het kabinet dan ook erkentelijk voor de toezegging in de begroting van 2015 geld vrij te maken binnen het MATRA-programma voor de Oostelijke partnerlanden, waaronder Oekraïne. De leden van de fractie van de PvdA vragen of er afspraken zijn gemaakt over de wijze van coördinatie en het voorkomen van overlap betreffende de financiële steun aan Oekraïne. Op welke wijze wordt deze

coördinatie vormgegeven? Welke organisatie zal hier verantwoorde-
lijkheid voor dragen?

Op 23 juni jl. nam de Raad het politieke besluit tot het instellen van een civiele GVDB-missie in Oekraïne. Tijdens de aankomende Raad van 22 juli wordt dit Raadsbesluit waarschijnlijk aangenomen. De start van de voltallige missie is voorzien in september aanstaande. De leden van de fractie van de PvdA vragen hoe deze missie er uit zal komen te zien. Wat zijn de gestelde doelstellingen van deze missie?

De leden van de SP-fractie blijven grote zorgen hebben over de ontwikkelingen in Oekraïne. Van het allergrootste belang blijft dat er een politieke oplossing komt voor het conflict in het oosten van het land. Kan de Minister aangeven wat hier de laatste stand van zaken is? In de geannoteerde agenda schrijft de Minister dat de Oekraïense autoriteiten het recht hebben om de orde te herstellen in het land, maar dat het kabinet alle partijen blijft oproepen maximale terughoudendheid te betrachten bij het gebruik van geweld. De leden van de SP-fractie vragen in hoeverre de Minister van mening is dat deze terughoudendheid tot nu toe is betracht. Kan bevestigd worden dat reeds zo'n vijfhonderd burgers zijn omgekomen bij de strijd in het oosten? Welk beeld heeft de Minister hiervan en door wiens toedoen zijn deze burgers om het leven gekomen?

De Minister schrijft in de brief verder dat Nederland Rusland blijft zien als aanjager van de instabiliteit in Oekraïne en dat Moskou de separatisten ondersteunt. De leden van de SP-fractie vragen de Minister dit nader toe te lichten. Waar worden deze beweringen precies op gebaseerd? Is hier sprake van materiële steun of wordt voornamelijk geduid op politieke steun die Rusland biedt? Kan de Minister ook aangeven of hij de laatste weken in Moskou een veranderde, minder confronterende houding aangaande het conflict in Oekraïne ziet? Welk perspectief biedt dit?

Over het onlangs ondertekende Associatieakkoord tussen de EU en Oekraïne schrijft de Minister dat er een bijeenkomst is geweest over de implementatie ervan en dat daarbij gesproken is over het doorvoeren van hervormingen die nodig zouden zijn. De leden van de SP-fractie vragen zich af welke hervormingen hier worden bedoeld. Zijn deze hervormingen noodzakelijk voor de implementatie van het akkoord? Wijken deze, op economisch gebied, af van de hervormingen die het IMF van Oekraïne vraagt? Kan verder gereageerd worden op de suggestie van Rusland om het Associatieakkoord op een aantal punten te wijzigen? Wordt hierover in EU-verband gesproken? Zo ja, aan wat voor aanpassingen wordt dan gedacht?

Betreffende de ontwikkelingen in Oekraïne hebben de leden van de SP-fractie tenslotte een vraag over de maatregel om import van goederen uit de door Rusland geannexeerde Krim te verbieden. Kan de Minister aangeven of deze maatregel noodzakelijk is omdat door import van «Russische» goederen van de Krim de EU bij zou dragen aan de erkenning van een illegale situatie?

Irak

De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat de opmars van ISIS in Irak en andere delen van het Midden-Oosten misschien wel de meest bedreigende ontwikkeling van dit moment is. Kloppen de berichten dat ISIS beschikking heeft gekregen over uraniumvoorraden en oliereserves? Welke maatregelen hebben Jordanië en Saoedi-Arabië genomen om zich te beschermen tegen een eventuele aanval van ISIS? Klopt het dat Saoedi-Arabië grenssoldaten uit andere Arabische landen heeft laten

invliegen uit angst voor deserteurs in het eigen leger? Kan de Minister iets vertellen over deze troepenopbouw? In welke mate zijn de bevolkingen van Irak en andere landen in de regio ontvankelijk voor het omarmen van ISIS? Tot slot horen de leden van de VVD-fractie ook graag hoe islamitische landen en niet-statelijke actoren hebben gereageerd op het uitroepen van het kalifaat door ISIS.

De leden van de fractie van de PvdA zijn zeer bezorgd over de ontwikkelingen in Irak; de snelle opmars van ISIS, de stichting van het islamitisch kalifaat en de gevolgen van het geweld voor de stabiliteit in de regio. De situatie onder burgers baart deze leden eveneens grote zorgen: in korte tijd zijn 600.000 mensen intern ontheemd geraakt. Deze groep komt nog bovenop de omvangrijke groep reeds bestaande ontheemden en de circa 250.000 in de Koerdisch Autonome Regio aanwezige Syrische vluchtelingen. De leden van de fractie van de PvdA vragen zich af op welke wijze de Europese Unie kan bijdragen aan het bespoedigen van een inclusief politiek proces om stabiliteit in Irak te brengen? Welke mogelijkheden ziet de regering hiertoe? Deze leden vragen welke aanvullende maatregelen de EU voornemens is te nemen om de situatie van de intern ontheemden in Irak te verbeteren. Op welke wijze kan de Iraakse regering hierin worden ondersteund door de EU?

De leden van de PvdA-fractie maken zich in het bijzonder zorgen over de positie van diverse minderheden in Irak. Kan de Minister aangeven welke groepen etnische en religieuze minderheden op dit moment in het bijzonder geraakt worden door het geweld en de instabiliteit? Kan hij aangeven in hoeverre zij hulp en bescherming ontvangen van lokale autoriteiten? Welke (extra) inspanningen onderneemt de internationale gemeenschap of kan zij ondernemen om voor kwetsbare minderheden op te komen?

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat de situatie in Irak zeer zorgelijk blijft. De strijders van de Islamitische Staat en andere soennitische groepen hebben grote delen van het noordwesten van het land in handen en het Iraakse regime ligt meer en meer overhoop met de Koerdische autonome regering in het noorden. Ondertussen bereiden sjiitische milities zich voor op een gewapend treffen met soennieten en zijn zij ook al slaags geraakt met de centrale autoriteiten. Ook zijn er berichten dat het Iraakse leger recent honderden soennitische gevangenen heeft gedood. Een oplossing voor het conflict is dan ook nog erg ver weg. De leden van de SP-fractie vinden het belangrijk dat desondanks gezocht wordt naar een politieke oplossing voor het conflict. Kan de Minister aangeven welke inspanningen Nederland dan wel de EU op dit gebied de afgelopen weken hebben verricht en hoe hier nu op wordt ingezet? Deelt de Minister de mening van de leden van de SP-fractie dat het conflict in Irak in wezen politiek van aard is en dat economische aspecten – specifiek de verdeling van de welvaart die voortkomt uit de olie-industrie – een belangrijk onderdeel hiervan vormen?

Het valt de leden van de SP-fractie op dat als reactie op de ontstane crisis verschillende landen het Iraakse regime extra militair materieel verkopen. Dit vinden deze leden een zeer onwenselijke ontwikkeling, want het is moeilijk in te zien hoe meer wapens – wapens die in Irak bovendien gemakkelijk in verkeerde handen vallen – de huidige politieke crisis kunnen oplossen. Op dit moment ligt een wapenembargo tegen Irak veel meer voor de hand, aldus de leden van de SP-fractie. Deelt de Minister deze analyse? Pleit de Minister voor zo'n embargo?

De leden van de SP-fractie vragen de Minister verder te reageren op de ontstane situatie dat zowel het Iraakse regime, het Assad-regime in Syrië en Iran evenals de VS en de EU op dit moment een gemeenschappelijke vijand hebben in Irak en Syrië, namelijk de Islamitische Staat. Hoe is dit van invloed op het beleid van Nederland en de EU in deze regio? Kan de Minister betreffende Irak tenslotte reageren op het aangekondigde referendum over onafhankelijkheid dat de autoriteiten in Iraaks Koerdistan willen organiseren? De leden van de SP-fractie horen van de Minister graag zijn inschatting van de politieke wenselijkheid hiervan en hoe dit zich verhoudt tot het internationaal recht.

Midden-Oosten Vredesproces (MOVP)

De leden van de VVD-fractie waren blij met de verklaring van de Minister op zijn Facebookpagina. Het Israëliëse recht op zelfverdediging en de noodzaak van de-escalatie staan voor de leden van deze fractie niet ter discussie. Wat heeft Hoge Vertegenwoordiger Ashton over de recente ontwikkelingen gezegd? Verder horen deze leden graag van de Minister hoe hij de kansen op een duurzame wapenstilstand inschat en hoe hij de (veranderde) rol van regionale grote spelers als Egypte en Turkije ziet. Kan de Minister zeggen of de berichten kloppen dat ISIS ook aanhang krijgt in Gaza en welke consequenties dit heeft voor de verdere ontwikkeling in dit gebied?

De leden van de PvdA-fractie zijn zeer bezorgd over de escalatie van het conflict rond de Gaza-strook. Door het geweld van de afgelopen dagen zijn nu al meer dan honderd doden gevallen, waaronder een aanzienlijk aantal kinderen. Deze leden zijn van mening dat de internationale gemeenschap een krachtig signaal dient te geven dat er snel een einde moet komen aan de gewelddadigheden. Kort voor het Kamerreces drong de Kamer er in de motie-Servaes (23 432, nr. 380) al op aan dat de gruwelijke moorden op een aantal tieners geen aanleiding mochten zijn voor het uitvoeren van collectieve straffen. Ook riep de motie de regering op om bij zowel de Israëliëse regering als de Palestijnse Autoriteit aan te dringen op terughoudendheid, in woord en in daad. Hoe beoordeelt het kabinet de rol en verantwoordelijkheid van zowel de Israëliëse regering als van de Palestijnse Autoriteit (PA) voor de geweldsescalatie van de afgelopen weken? In hoeverre hebben Israël en de PA zich volgens het kabinet gevolgd gegeven aan de oproep van de internationale gemeenschap tot terughoudendheid? Op welke wijze heeft het kabinet uitvoering gegeven aan de motie-Servaes? Hoe beoordeelt het kabinet het Egyptische voorstel voor een wapenstilstand tussen Israël en de Palestijnen in Gaza, en de afwijzing van Hamas van dit voorstel?

De leden van de PvdA-fractie hebben kennis genomen van de uitspraken van de Minister-president (NOS, 11 juli) waarin hij stelt dat Israël de meest wijze partij is en de standaard weet te zetten «door te voorkomen dat het disproportioneel wordt». Waar baseert de premier deze appreciatie op? Betekent dit dat het kabinet op dit moment geen reden ziet om de Israëliëse regering aan te spreken op de beschietingen in de Gazastrook? Hoe beoordeelt het kabinet in dit verband de bevindingen van de VN die stellen dat 77% procent van de dodelijke slachtoffers in Gaza burgers zijn, waarvan een aanzienlijk deel kinderen? Wanneer is volgens het kabinet wel sprake van een disproportionele reactie?

De leden van de PvdA-fractie vragen wat de Nederlandse inzet ten aanzien van de beoogde uitkomst van de RBZ is, anders dan dat de EU een eensgezinde lijn zal uitdragen.

De leden van de SP-fractie constateren dat eens te meer het geweld tussen Israël en gewapende groepen in Gaza flink is geëscaleerd. Net als tijdens eerdere escalaties kent ook deze enkel verliezers. Daarom is het van groot belang dat er snel een staakt-het-vuren komt. Kan de Minister aangeven welk perspectief hij hierop ziet? Welke bereidheid ziet hij bij Hamas en hoe beoordeelt de Minister de houding van Israël op dit punt?

In de geannoteerde agenda staat dat Nederland het recht van Israël erkent om zijn burgers te beschermen tegen raketbeschietingen, met inachtneming van de grenzen die het internationale recht hieraan stelt. De leden van de SP-fractie zijn het hiermee eens, maar vernemen van de Minister graag of hij van mening is dat de Palestijnen, die vooral slachtoffer zijn van de huidige geweldsescalatie, dit recht ook hebben. Hierover staat niets in de brief van de Minister. De leden van de SP-fractie staan achter het pleidooi van Amnesty International dat er een onafhankelijk onderzoek moet komen om schendingen van het internationaal recht vast te stellen en dat er een wapenembargo moet komen tegen Israël en gewapende groepen in Gaza, waaronder Hamas. Is de Minister het hiermee eens en is hij bereid zich hiervoor in te spannen?

Terecht worden de beschietingen door gewapende groepen in Gaza veroordeeld, aldus de leden van de SP-fractie. Opvallend is echter dat net als tijdens eerdere escalaties vooral Palestijnen slachtoffer zijn van het geweld. Al bijna tweehonderd Palestijnen zijn door het Israëlische optreden om het leven gekomen. Kan de Minister bevestigen dat het merendeel hiervan burgers zijn, waaronder veel kinderen? De Israëlische aanvallen die tot deze burgerslachtoffers leiden, lijken door de Minister niet te worden veroordeeld. Kan worden toegelicht waarom dit is? Hoe verklaart de Minister verder het hoge aantal burgerslachtoffers aan Palestijnse kant? Deelt de Minister de zorgen van Navy Pillay, de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN, dat doelbewust huizen van Palestijnen worden gebombardeerd en dat dit op gespannen voet staat met het internationaal recht? Kan ook bevestigd worden dat Israël installaties bombardeert die de inwoners van Gaza voorzien van drinkwater en dat de infrastructuur voor riolering wordt gebombardeerd? Is de Minister het verder met de leden van de SP-fractie eens dat, gezien het hoge dodental, de Israëlische militaire acties disproportioneel zijn?

De leden van de SP-fractie vragen verder of de Minister de oproep van een aantal organisaties in Egypte deelt dat de Egyptische autoriteiten de grens tussen Gaza en Egypte helemaal open moeten stellen? Is de Minister bereid om Egypte hierop aan te spreken? Is de Minister tevens bereid bij Israël erop aan te dringen dat de illegale blokkade van Gaza wordt beëindigd, zodat de burgers in het gebied niet langer collectief gestraft worden?

De huidige escalatie hangt samen met de dood van drie jonge Israëlische jongens vorige maand op de bezette Westoever. Israël wijst Hamas aan als dader, maar dit wordt door Hamas ontkend. Kan de Minister bevestigen dat Hamas inderdaad verantwoordelijk hiervoor is? Heeft hij hier enig bewijs voor gezien?

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat geweldsescalaties tussen Israël en gewapende Palestijnse groepen uit zullen blijven breken zolang Israël Palestijns gebied blijft bezetten. Kan de Minister aangeven of hij het hiermee eens is en dat het daarom van het grootste belang is dat zo snel mogelijk een einde wordt gemaakt aan de bezetting van de Westoever, maar ook van Gaza, dat de facto nog altijd bezet wordt? Brengt de Minister deze boodschap ook over aan zijn collega's in Israël?

Iran

De leden van de fractie van de SP blijven hopen dat er een alomvattend akkoord over het Iraanse nucleaire programma bereikt kan worden. De laatste berichten hierover zijn echter bepaald niet positief. Kan de Minister aangeven of het een mogelijkheid is dat het op 24 november overeengekomen interim akkoord straks wordt verlengd als er geen breder akkoord gesloten wordt? De leden van de SP-fractie hebben al vaker de kritiek geuit dat westerse sancties er aan bijdragen dat Iraanse burgers worden geraakt, bijvoorbeeld doordat belangrijke medicijnen daardoor schaars zijn geworden. Kan de Minister aangeven of hij verbetering ziet in de toegang tot medicijnen voor mensen in Iran sinds de bepalingen van de interim deal van kracht zijn? Worden er meer medicijnen door westerse bedrijven geëxporteerd? Kan ook meer in het algemeen aangegeven worden of, en zo ja hoe, de export van humanitaire goederen naar Iran in de afgelopen maanden is verbeterd?

Mededeling inzake de EU-veiligheidsstrategie in Midden-Amerika en het Caribisch gebied

Ook de leden van de VVD-fractie verwelkomen de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger inzake de uitwerking van een Veiligheidsstrategie voor Midden-Amerika en het Caribisch gebied. Effectieve hervormingen op het gebied van veiligheid dienen een gezamenlijk belang van zowel het Koninkrijk – in het bijzonder de overzeese Rijksdelen – als de partners in kwestie. Wel horen deze leden graag hoe de regering de relatie tussen veiligheidsbeleid en nationale ontwikkelingsprocessen ziet en wat de regering zich voorstelt bij «ruimte voor bevolkingsparticipatie».

Kabinetsreactie op het Egyptische vonnis tegen de Nederlandse journalist Rena Netjes

De zaak van mevrouw Netjes is meerdere keren in de Kamer aan de orde geweest. Eerder heeft de VVD-fractie haar zorgen geuit over het oneerlijke proces en de uiteindelijke veroordeling. De leden van de VVD-fractie zijn blij te horen dat het kabinet in contact blijft met de Egyptische autoriteiten en vertrouwen erop dat het kabinet zorgvuldig zal afwegen welke vervolgstappen dienstig kunnen zijn in deze zaak. Deze leden blijven, zodra nieuwe ontwikkelingen zich aandienen, graag op de hoogte.

Afghanistan

De leden van de VVD-fractie hebben vernomen dat de Afghaanse presidentskandidaten akkoord zijn gegaan met het opnieuw doorlichten van de uitgebrachte stemmen tijdens de Afghaanse presidentsverkiezingen. Speelt de EU nog een rol in dit proces? En verwacht de Minister dat beide kandidaten zich neer zullen leggen bij de uiteindelijke uitslag?

Oeganda

De leden van de PvdA-fractie betreuren het feit dat in Oeganda in februari jl. een strenge anti-homowet van kracht is gegaan die stelt dat op homoseksualiteit gevangenisstraffen van zeven jaar tot levenslang staan. Leden van de PvdA-fractie hebben middels Kamervragen en in overleg met de Minister van Buitenlandse Zaken (o.a. het notaoverleg Mensenrechten van 30 juni jl.), hun zorgen over de gevolgen van de wet voor Lesbische, Homo-, Biseksuelen en Transgenders (LHBT) in Oeganda geuit. Deze leden hebben bepleit dat Nederland en de Europese Unie zich inzetten voor ondersteuning van de Oegandese LHBT-gemeenschap,

onder meer door rechtshulp te bieden aan hen die onder de anti-homowet in staat van beschuldiging worden gesteld. Tevens vinden deze leden dat de druk op de Oegandese autoriteiten opgevoerd moet worden, bijvoorbeeld door een zwarte lijst op te stellen van officials die betrokken zijn bij ernstige mensenrechtenschendingen, waaronder tegen LHBT. De Verenigde Staten hebben reeds een dergelijke lijst opgesteld. De leden van de fractie van de PvdA vragen de Minister tijdens de Raad te pleiten voor Europese acties tegen Oeganda vanwege de instelling van de anti-homowet. Is het kabinet bereid het onderwerp te agenderen? Welke voorstellen zal Nederland doen ter ondersteuning van de LHBT-gemeenschap in Oeganda en om de druk op de Oegandese regering op te voeren?